

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4608/2021
17.11.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Гордане Комненић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Марија Јоксовић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарства одбране, коју заступа Војно правобранилаштво, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2590/20 од 17.12.2020. године, у седници одржаној дана 17.11.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца, изјављена против преиначујућег дела пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2590/20 од 17.12.2020. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Сомбору П 1195/19 од 27.07.2020. године, ставом првим изреке, одлучено је да се тужбени захтев тужиоца од 27.06.2019. године, делимично усваја. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу по основу нематеријалне штете за душевне болове због умањене животне активности исплати износ од 300.000,00 динара, са законском затезном каматом од дана пресуђења 27.07.2020. године па до исплате. Ставом трећим изреке, тужбени захтев у делу којим се потражује исплата законске затезне камате на досуђени износ од 300.000,00 динара почев од дана подношења тужбе, тј. 27.06.2019. године па до пресуђења, тј. 27.07.2020. године, као и наплата преко досуђеног износа од 300.000,00 динара па до траженог износа од 400.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана подношења тужбе, па до исплате, је одбијен. Ставом четвртим изреке, тужени је обавезан да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 59.032,67 динара, са законском затезном каматом почев од извршности пресуде па до исплате. Ставом петим изреке, тужилац је ослобођен обавеза плаћања судске таксе у овој правној ствари.

Апелациони суд у Новом Саду је, пресудом Гж 2590/20 од 17.12.2020. године, ставом првим изреке, жалбу тужиоца одбио, а жалбу туженог усвојио, па је пресуда Основног суда у Сомбору П 1195/19 од 27.07.2020. године у усвајајућем делу одлуке о тужбеном захтеву и трошковима парничног поступка, преиначена, тако што је одбијен захтев да се обавезе тужена да на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због умањене животне активности тужиоцу исплати износ од 300.000,00 динара, са законском затезном каматом од 27.07.2020. године па до исплате

а тужилац је обавезан да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 6.000,00 динара. Ставом другим изреке, тужилац је обавезан да туженој накнади трошкове жалбеног поступка у износу од 12.000,00 динара. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против преиначујућег дела правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је изјавио благовремену ревизију због погрешне примене материјалног права, позивајући се на одредбу члана 404. ЗПП-а (посебна ревизија), ради усаглашавања судске праксе.

Имајући у виду да је другостепени суд преиначио пресуду и одлучио о захтевима странака, следи да је ревизија увек дозвољена, на основу одредбе члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11... 18/20) па није потребно одлучивање о посебној ревизији тужиоца.

Врховни касациони суд је испитао правноснажну пресуду у побијаном делу, на основу одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП-а и утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП-а, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је учествовао у рату на подручју Републике Хрватске у периоду од 11.10.1991. године до 12.04.1992. године, као припадник резервног састава Војске. У периоду од 13.04.1992. године до 28.08.1994. године био је ангажован у ратним дејствима као припадник резервног састава СУП-а За време учешћа у рату у Хрватској био је очевидац рањавања колега и других ратних страха. Такође, као ... је био ангажован на Косову ради обезбеђења српских села у периоду од 1998. године до 1999. године, када још није било ратних сукоба, већ повремених оружаних дејстава. На Косову је био и за време бомбардовања од стране НАТО алијансе у периоду од 24.03.1999. године до 06.05.1999. године. Након повратка са Косова обратио се лекару за помоћ, јер је имао кошмарне снове, несаницу, губитак апетита и постао је нервозан. Том приликом му је, 1999. године постављена дијагноза посттравматског стресног поремећаја. У периоду од 18.05.1999. године до 13.06.1999. године лечен је у Здравственом центру „Др Радивој Симоновић“ у Сомбору са дијагнозом ПТСП ... и ... (поремећај прилагођавања, продужена депресивна реакција и мешовити поремећај емоција и понашања). Тужиоцу је 27.01.2017. године, због истих здравствених проблема престао радни однос и од тада остварује право на инвалидску пензију. Због трајно нарушеног психичког функционисања, животна активност тужиоца умањена је у проценту од 20%. На редовној контроли, психијатар је дана 15.01.2018. године поставио дијагнозу ... (трајне промене личности после катастрофичног искуства). Тужена је истакла приговор застарелости потраживања тужиоца, јер је његово обољење настало 1999. године, а тужбу суду тужилац је поднео дана 27.06.2019. године.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да је лечење тужиоца завршено дана 15.01.2018. године, када је констатована коначна дијагноза – шифра ... – трајна промена личности после катастрофичног искуства и када је умањење његове животне активности постало коначно, па је нашао да тужиочево потраживање није застарело, јер до дана подношења тужбе, 27.06.2019. године није

истекао субјективни рок од три године прописан одредбом члана 376. став 1. Закона о облигационим односима. Износ од 300.000,00 динара на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због умањене животне активности, првостепени суд је одмерио применом одредбе члана 200. ЗОО, а камату је тужиоцу досудио применом одредбе члана 277. истог Закона.

Другостепени суд је, одлучујући о жалби тужене, првостепену пресуду преиначио у усвајајућем делу, тако што је тужбени захтев тужиоца одбио, јер је закључио да је његово потраживање застарело. Супротно становишту првостепеног суда, другостепени суд је закључио да је штета настала још 1999. године када се тужилац обратио лекару за помоћ и када му је постављена дијагноза посттрауматског стресног поремећаја, па је од тада почео да тече објективни рок застарелости накнаде штете прописан одредбом члана 376. став 2. ЗОО који је свакако протекао пре подношења тужбе суду.

Врховни касациони суд налази да је одлука другостепеног суда правилна.

Одредбом члана 376. став 1. ЗОО прописано је да потраживање накнаде проузроковане штете застарева за три године од кад је оштећеник дознао за штету и за лице које је штету учинило. Ставом 2. истог члана закона прописано је да у сваком случају ово потраживање застарева за пет година од кад је штета настала. Застарелост престaje право захтевати испуњење обавезе, јер је тако прописано одредбом члана 360. став 1. ЗОО.

У конкретном случају тужилац се лекару обратио пет дана након повратка са Косова одакле се вратио 06.05.1999. године, пошто је имао кошмарне снове, несаницу, губитак апетита и постао је нервозан. Због учешћа у ратним дејствима психичко здравље тужиоца је нарушено, због чега је он лечен како психијатријски, тако хоспитално и амбулантно. Током 1999. године постављена му је дијагноза посттрауматског стресног поремећаја, а на ту дијагнозу су се надовезале и дијагнозе поремећаја прилагођавања (...), продужена депресивна реакција (...) и мешовити поремећај емоција и понашања (...), те трајна промена личности после катастрофичног искуства (...). У тој ситуацији, штета је настала 1999. године, а пошто је тужилац тужбу суду поднео дана 27.06.2019. године, следи да је његово потраживање застарело, односно да се тужена основано позвала на застарелост.

Неосновани су наводи ревизије тужиоца да је његово лечење завршено 15.01.2018. године када је постављена дијагноза трајне промене личности (Ф 62.0). За почетак објективног рока застарелости потраживања није битно када се оштећени обратио лекару одговарајуће струке који му је саопштио дијагнозу болести од које болује, већ је битно када је болест, по редовном медицинском току, прешла у хроничну фазу и тако попримила облик коначног стања које је трајно и захтева лечење до краја живота. Субјективни рок тече у оквиру објективног рока, па протеком објективног рока застарелости потраживање у сваком случају престaje. Тужилац је, акутне симптоме болести посттрауматског стресног поремећаја осетио одмах након повратка са територије Косова и Метохије, у мају месецу 1999. године, а протеком рока од шест месеци у ком се симптоми обољења нису повукли, болест тужиоца је задобила хронични облик, коначно стање које је неограничено и трајно и захтева лечење до краја живота. Код таквог стања ствари следи да је тужилац тужбу поднео по истеку објективног рока застарелости прописаног одредбом члана 376. став 2. ЗОО, па је,

супротно ревизијским наводима, другостепени суд правилно закључио да је основан приговор застарелости потраживања истакнут од стране тужене, због чега је правилно тужбени захтев тужиоца одбијен.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка, јер је донета на основу одредбе члана 153. став 1. и 154. ЗПП-а.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у изреци донео на основу одредбе члана 414. став 1. ЗПП-а.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић